

ФОРМУВАННЯ SOFT SKILLS В ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ-МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ АВІАЦІЙНОЇ ГАЛУЗІ ЯК ФАКТОР ЕФЕКТИВНОЇ РЕАЛІЗАЦІЇ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ ОСВІТНЬОЇ ТРАЄКТОРІЇ

The article describes the most important qualities (Skills) of aerospace engineers, which are necessary for effective professional activity, in particular: analytical skills, business skills, critical thinking skills, mathematical skills, problem solving skills, writing skills. The most popular skills of interpersonal communication are singled out: creativity, persuasiveness, cooperation, adaptability, emotional intelligence.

Високі вимоги провідних авіакомпаній світу до фахівців авіаційної галузі, які здобувають відповідну освіту в технічних університетах, обґрунтовують необхідність удосконалення процесу підготовки іноземних студентів-майбутніх інженерів авіаційної галузі. Однією з особливостей їхньої професійної підготовки є реалізація індивідуальної освітньої траєкторії (ІОТ) кожного студента. У межах нашого дослідження поняття «індивідуальної освітньої траєкторії іноземних студентів-майбутніх інженерів авіаційної галузі» розглядаємо як персональний маршрут опанування інтегральними, загальними та фаховими компетентностями з урахуванням особистісних цілей та можливостей, власних національних та релігійних інтересів з метою досягнення програмних результатів навчання. ІОТ передбачає формування у іноземних студентів не тільки професійно-важливих якостей, але й Soft Skills.

Так, U.S. Bureau of Labor Statistics зазначає, що до 2030 року серед провідних авіакосмічних компаній очікується зростання попиту на авіаційних інженерів, виокремлюючи при цьому такі найбільш важливі їх якості:

- аналітичні навички (analytical skills);
- ділові навички (business skills);
- навички критичного мислення (critical-thinking skills);
- математичні навички (math skills);
- навички вирішення проблем (problem-solving skills);
- письмові навички (writing skills).

Водночас LinkedIn Learning, провівши власне дослідження, до найбільш затребуваних навичок міжособистісного спілкування відносить наступні:

- креативність (creativity), як здатність застосовувати творчий (нестандартний) підхід при вирішенні поставлених проблем і задач;
- вміння переконувати інших (persuasion), як здатність аргументовано та лаконічно пояснити необхідність виконання працівниками певних дій;
- співробітництво (collaboration) як здатність ефективно працювати в команді;
- адаптивність (adaptability), як здатність пристосовуватися до змін, особливо у стресових та непередбачуваних умовах;
- емоційний інтелект (emotional intelligence), як здатність розуміти, приймати та оцінювати не тільки власні емоції, але й емоції інших людей.

Грунтовний аналіз завдань та обов'язків, зазначених у Довіднику кваліфікаційних характеристик професій працівників, Стандарту вищої освіти за спеціальністю 272 «Авіаційний транспорт» для другого (магістерського) рівня вищої освіти; Освітньо-професійної програми «Технічне обслуговування та ремонт повітряних суден і авіадвигунів» другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 272 «Авіаційний транспорт» показав взаємозв'язок фахових компетентностей (Hard Skills) з загальними соціальними, «м'якими» навичками (Soft Skills), які об'єднуються інтегральною компетентністю, що повинна бути сформована у випускника-магістра.

У межах нашого дослідження нами було проведено опитування серед іноземців-авіаційних інженерів, які працюють на зарубіжних авіапідприємствах, та серед іноземних студентів-майбутніх інженерів авіаційної галузі, які навчаються на Аерокосмічному факультеті Національного авіаційного університету. Метою опитування обох груп було: виявлення мотивів вибору професії; визначення ставлення до підвищення кваліфікації та необхідності наявності сформованих особистісних «гнучких» навичок (Soft Skills).

На питання «Чи потрібно підвищувати професійну кваліфікацію з метою формування Soft Skills?» 46% опитаних іноземних студентів обрали варіант «Так, це сприяє особистісному розвитку»; 27% обрали варіант «Так, це сприяє кар'єрному зростанню та збільшенню зарплати»; 18% зазначили «Так, мені цікаво дізнаватись про себе щось нове»; 9% обрали варіант «Так, це вимога нормативно-правової бази авіаційної галузі». Водночас, на це ж саме питання іноземні інженери авіаційної галузі, які працюють на зарубіжних авіапідприємствах, відповіли таким чином: 40% опитаних обрали варіант «Так, це сприяє кар'єрному зростанню та збільшенню зарплати»; 30% опитаних обрали варіант «Так, це вимога нормативно-правової бази авіаційної галузі»; 20% опитаних обрали варіант «Так, це сприяє особистісному розвитку»; лише 10% опитаних зазначили «Так, мені цікаво дізнаватись про себе щось нове».

На питання «Чи потрібно авіаційному інженеру, крім професійних, володіти ще й «гнучкими» якостями (Soft Skills)?» 100% опитаних іноземних студентів-майбутніх інженерів авіаційної галузі обрали варіант «Так, адже в професійній діяльності авіаційних інженерів виникають ситуації з непередбачуваними обставинами». В той же час, відповідаючи на це ж саме питання, 10% іноземних інженерів авіаційної галузі, які працюють на зарубіжних авіапідприємствах, обрали варіант «Ні, достатньо завжди діяти згідно визначених правил (інструкцій)»; 90% опитаних обрали варіант «Так, адже в професійній діяльності авіаційних інженерів виникають ситуації з непередбачуваними обставинами».

Отже, підсумки проведеного нами опитування засвідчили необхідність формування Soft Skills в іноземних студентів-майбутніх інженерів авіаційної галузі. Зважаючи на те, що успішне виконання професійних задач в умовах невизначеності є однією із умов формування інтегральних компетентностей, подальші наукові пошуки вбачаємо у визначенні рівня толерантності до невизначеності серед іноземних фахівців авіаційної галузі, які працюють на зарубіжних авіапідприємствах та серед іноземних студентів-майбутніх інженерів авіаційної галузі.